СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 157. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 25. липня 1942. No. 157. Jersey City, N. J., Saturday, July 25, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

СЕКРЕТАР СТЕЙТУ ЗЯСОВУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ПОВОЄННУ ПОЛІТИКУ

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Кордел Гол виголосив у четвер вечором радіову промову, котру розіслано по всему світу, а котра є черговою авторитетною енунціяцією американського уряду щодо повоєнної політики.

Американський уряд видно добачує потребу заведення інтернаціональної агенції для вдержання мира, в разі потреби навіть силою. Чотири свободи, на які ставив такий натиск свого часу президент Рузвелт, мають припасти тільки тим народам, котрі для них підготовані, себто котрі хочуть приняти на себе відповідальности, випливаючі зо свободи. Супроти цього не можна теж сподіватися, що негайно по війні наступить вже досконалий порядок у світі; по війні видно наступить довший період переходовий.

Зогляду на те, що першою умовою цього повоєнного впорядкування світа є перемога над державами Осі, секретар присвятив боротьбі за цю перемогу багато уваги. Боротьба буде певно довга й коштовна. Народи, що в цій війні займають невтральне становище, ведуть себегубну політику. Перемога справи свободи для всіх народів вимагає допомоги з боку всіх народів.

Президент Рузвелт заявив на пресовій конференції, що він переглянув промову Гола перед її виголошенням і найшов її дуже здібним і всеобнимаючим переглядом світового положення.

В Советах Ждуть Нетерпеливо на Отворення „Другого Фронту"

МОСКВА. — Кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс" подає, що „було б даремним закривати, що серед російського загалу слідна нетерплячка" з приводу того, що вже минуло вісім тижнів, як дійшло до згоди між Вашинґтоном, Лондоном і Москвою в справі отворення другого боєвого фронту в Европі, а його ще нема. Ту нетерплячку збільшають відомости з полудневого фронту, з яких видно, що положення советських військ під Ростовом і Сталінградом дуже критичне. Те, що не отворено досі другого фронту, використовує націстівська пропаґанда. Розповідають, наприклад, як німецький полонений кричав до советських вояків, що „мадяри є ліпшими союзниками німців, ніж британці для Советів". Такі речі тільки вказують на те, що публична опінія є стурбована.

КАЖУТЬ, ЩО ЗНАЙШЛИ І ВБИЛИ „УКРАЇНСЬКОГО КВІЗЛІНҐА"

ЛОНДОН. — Польське пропаґандне бюро подає, що „польські патріоти" вбили Осипа Павлишина, голову української поліції в Тернополі, за те, що він „співпрацював з німецьким Ґестапо". Павлишина називає це польське джерело „провідним Квізлінґом України" і каже, що він помер у шпиталі в Тернополі.

До цього можна додати, що коли іде про саму особу Павлишина, то вона цілком невідома. До часу, коли доходила до нас преса з українських земель, ніколи не було ніякої згадки про цю людину в звязку з українським народним життям.

ПЯТЬДЕСЯТЬЛІТТЯ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ.

Цього року минає 50 літ, коли положено основи під Згромадження Сестер Служебниць. Започаткував це о. Кирило Сілецький в своїй парохії Жужелі коло Белза. Правила для Згромадження уложив о. Єремій Ломницький ЧСВВ.

ПРИБУВ ЩАСЛИВО ВЕЛИЧЕЗНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНВОЙ.

Оголошено урядово в Лондоні, що переплив щасливо Атлянтик американський конвой, найбільший з усіх, які досі прибули. Він привіз тисячі свіжих американських вояків і летунів, щоб збільшити воєнні аліянтські сили в Британії.

АМЕРИКАНСЬКА СУБМАРИНА ЗАТОПИЛА ВЕЛИКИЙ ЯПОНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

Уже певно знати, що це американська субмарина затопила в травні біля Гонґ Конґ японський пасажирський корабель Тайо Мару, що мав 14,457 тон поємности. Разом з кораблем загинуло 780 осіб, яких більшу часть творили японські технічні знавці, що були призначені для служби в щойно занятих японцями краях Полудневої Азії. Цей корабель був побудований в Німеччині в 1911. році.

Єпископ Помічник для Американських Українців Католиків

„Шлях" з 25. липня б. р. подає, що дня 18. липня наспіла вістка до єпископа Константина Богачевського, що Апостольська Столиця іменувала о. Амврозія Сенишина, Чина св. Василія Великого, ігумена Василіянського монастиря при укр. кат. церкві св. о. Николая в Шікаґо, епископом-помічником для епископа д-ра К. Богачевського.

ДИКТАТОРИ МУСЯТЬ БУТИ ЦІЛКОВИТО ЗНИЩЕНІ.

Антоні Іден, британський міністер закордонних справ, говорив про воєнні цілі Британії й світове замирення. Заявив, що Британія буде боротись так довго, поки „диктаторські сили не будуть цілковито роззброєні й безсильні, щоб не могли вже наносити людськости більше нещасть". Він теж сказав, що „справа Росії — це наша справа".

УКРАЇНЦІ В ОБХОДІ 300-ЛІТТЯ МОНТРЕАЛУ

З нагоди торжеств заложення канадійського міста Монтреалу тому 300 років відправлено Службу Божу теж і в українськім обряді при співі хору української католицької парохії. Правив ігумен о. Йосиф Жан ЧСВВ. Підчас всенародних торжеств виступали українські танцюристи. Часопис „Ля Прес" подав знимку, як танцюють в козацьких строях „Запорожця".

ФИЛИПИНЦІ ДАЛІ ПРОТИ ЯПОНЦІВ.

Японській владі ніяк не вдається перехилити на свою сторону населення Филипин, яке відноситься до наїздників ворожо. Доходять вісти, що японці розстрілюють щораз більше филипінських закладників.

ПОБОЮЮТЬСЯ СОВЕТСЬКОГО ПРОТИНАСТУПУ.

З Берна, Швайцарія, повідомляють, що появився артикул воєнного німецького знавця, що заповідає, що дальший німецький похід на полудні, в Советах буде дуже повільний, бо німцям треба бути готовими на ріжні „несподіванки". Росія ще сильна, кажеться далі, а Тимошенко має згромаджені великі резерви для певної цілі, а яка вона, покищо не знати.

НЕ МОЖНА ВИЯВИТИ!

Так каже сер Стафорд Крипс щодо домагання загалу в справі „другого фронту". Це урядова тайна, особливо, коли б уряд мав подавати дату, коли він задумує такий другий фронт відчинити.

З України над Дніпром і Дністром

Вісти „знад Дніпра і Дністра" передає „Нови Сьвят" з 21. липня б. р. з своїми коментарями. Отже каже, що „Краківські Вісті" жаліються, що в Україні над Дніпром населення не розуміє української мови, та що тому треба видавати часописи російською мовою, щоб їх „місцеві українці могли розуміти". Польський часопис дивується, чому на це звертається увагу, коли є важніші справи, як от цілковите знищення України німецькою окупацією. Часопис каже, що згідно з пропозицією ґавляйтера Цавкеля, що займається спроваджуванням чужинецьких робітників до Німеччини, всі робітники повинні бути стягнуті з України до Німеччини, бо в Україні нема що робити, бо все знищене. Далі „Нови Сьвят" ще пригадує українцям „на потіху", що й в Україні над Дністром не є краще, бо от „Кракавер Цайтунґ" оголошує статистичні дати міста Станиславова, з яких виходить, що на 60,000 мешканців міста є всього 10% українців, а по 40% є жидів і поляків, а решту становлять німці й інші народности.

На ті замітки відповімо: Нема то як „приятелі" в нещастю! Навіть тоді, коли самі стоять над гробом, думають, якби то потішити другого в нещастю так, щоб йому це аж боком вилізло. Та до такого розуміння і відчування українського нещастя з боку „приятелів" український нарід привик уже здавна. Привикли і ми до цього навіть тут на вільній землі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ТУТ І ТАМ -- НАХАБИ, КОЛИ НЕ ЩО ГІРШЕ

Пишуть „У. Щ. Вісті" з 18. липня б. р. під наголовком „Там вони ще більше нахабні" про велику демонстрацію в Винніпеґу в Канаді між іншим таке:

„Отже крім проґресивних організацій до участи в демонстрації зголосились і провідники націоналістів. Як описує канадська преса, то хоч тих націоналістів небагато було, але притаскали із собою жовто-блакитний прапор і вдерлися з ним між людей, які цього прапора ані не потребують, ані не визнають його за національний прапор українського народу. Ясно, що ціллю тих гітлерівських холопів було спровокувати замішання. Що й сталося, хоч те замішання не тривало довго. Сам головний стовп гідлерівців в українському націоналістичному таборі, в Канаді, Свистун, спровокував бійку, вдаривши жінку. Решта пішло як на екрані. Люди розправились з дурнями, як належало і комітет, що заряджував парадою, викинув Свистуна, який відповідатиме перед судом за вдарення жінки. Щось подібного українські націоналісти пробували зробити в Ню Йорку в часі демонстрації, але їм не пощастилося. Тут їх делікатно заряд паради відсунув з їх прапором і сказав їм, щоб не рипалися".

Про ту саму подію, про яку розписались большевицькі У. Щ. Вісті, пише канадський „Новий Шлях" з 8. липня б. р. в статті п. н. „Характеристичний випадок" між іншим таке:

„Минулої суботи пополудні відбулася в Винніпеґу парада Обєднаних Націй з нагоди Тижня Армії. Орґанізаційний (військовий) комітет цієї паради запросив був кілька днів передше на своє засідання адв. Свистуна, як представника місцевих українців, і попросив його зорганізувати на параду бувших українських вояків, що брали участь у збройній боротьбі за Українську Державу. Адв. Свистун згодився зробити все, що в його силі, щоб українці також були зарепрезентовані в тій Патріотичній Маніфестації. „Росіян" репрезентував на тому засіданні відомий манітобський посол Кардаш. В суботу на місце збірки прибули 12 членів місцевої Української Стрілецької Громади, які того пополудня не працювали в своїх щоденних заняттях. Прибув і адв. Свистун. Збірка була коло Памятника Невідомого Вояка, біля забудовань сойму. На лихо, провідник маніфестаційного походу призначив для українців місце за ґрупою, що мала советський державний прапор, а також за ріжнонаціональною зобольшевиченою збиранною, яка мала на переді транспарент з написом „Юраїн— українська радянська соціялістична республика". Цією ґрупою проводив посол Кардаш. Згідно з побажанням орґанізаційного комітету, кілька з ґрупи бувших вояків Української Армії прибули в українських стрілецьких одностроях та з українським національним (жовтоблакитним) прапором і Юніон-Джеком. Як тільки українці заняли своє місце, підійшов до них посол Кардаш і заявив, що вони не можуть іти під жовтоблакитним прапором. Як хочуть іти походом, то тільки під тим червоним транспарентом. Під цим жовтоблакитним прапором ми воювали за Україну і тільки під ним можемо іти — заявили бувші українські вояки. Ви не підете з тими прапорами, сказав Кардаш і відійшов. Зараз після того з товпи інтернаціонального збіговища почулися викрики, лайка та визови „на всех язиках" у сторону української ґрупи".

Тут пропускаємо ширший опис тих лайок. Як і те, що канадійський старшина виясняв „росіянам", що вони повинні знати, що це український прапор, та що українці мають право під ним іти. Та це не помагало і:

„Зараз після того большевицьке жіноцтво почало підступати до українських прапорщиків, що тримали свій національний прапор і Юніо-Джек. Їх відогнали. Тоді большевики почали гуртом наступати на гурток українців — чоловіки, жінки, дівчата. Українці обороняли прапора. Виявзалась бійка. Результат — кілька українців покалічених (П. Мантина, Ст. Бабій, Ф. Тарасюк, П. Хрипко, Н. Шандак, Хлібойко, М. Бурак), канадійський прапор пошматований, держак українського прапору поломаний... Між покаліченими є теж і адв. Свистун, що завзято боронив прапорів".

При кінці цього опису „Новий Шлях" приходить до таких висновків:

„Повижчий випадок сам собою досить пропечистий. Він повинен також заговорити до тих українців, які думають, що сьогодні большевики в Канаді вже не такі „большевицькі" як давніше, та що в деяких справах можна з ними навіть співпрацювати. Правда, ви можете з ними співпрацювати, але як їхне охвістя, під червоним большевицьким прапором; мусите зрезигнувати не тільки з українського національного прапору, але й з української національної чести і гідности. Як зрезиґнуєте з того, то справді зможете „співпрацювати" з ними. А глядачі-чужинці, що з боку приглядались тому нападови на український прапор, мали передсмак, малий образець, що діялось би в Канаді з їхніми національними цінностями і з тими, що намагались би їх обороняти, якби так влада тут була в большевицьких руках".

„АМЕРИКАНСКІЙ КАРПАТО-РУССКІЙ КОНГРЕСС"

В днях 12 і 13 липня б. р. відбувся в Пітсбурзі Американсько - Карпаторуський Конґрес. Згідно з тим, що про нього подає „Карпатска Русь", в конґресі було 214 делеґатів від організацій і парохій. На конґресі вибрано постійну Президію Американського Карпаторуського Конгресу, якої предсідником є Петро Ратица, а ґенеральним секретарем о. Стефан Варзалій. В конґресі, як кажеться, не взяли участи офіційно найбільші запомогові орґанізації, як католицьке „Соединеніе" чи православне „Общество", ні не взяла участи епархія єпископа Такача. Але була „Карпаторусска Восточна Церков" з єпископом Орестом. З конґресу вислано телеграми до през. Рузвелта і совєтського амбасадора Літвінова. Ухвалено теж резолюцію за негайне отворення „другого фронту" і допомогу ліками Росії, на що зібрано $1,737 серед делеґатів і гостей. Осуджено тих, що „продають Пряшівську, Лемківську і Підкарпатську Русь" і сказано таке: „...сьогодня карпаторуський нарід на своїй рідній землі хоче належати до тої держави, де находиться остальна маса русского, білоруського й українського народу".

Легко догадатись, що до аранжерів цього конґресу належать недобитки тих москвофілів, що їх тягне до большевизму.

СЛУШНА ЗАВВАГА.

Канадійська „Будучність Нації", українсько-католицький двотижневик, (ч. 13), описуючи український концерт у Винніпеґу на добро Червоного Хреста, кінчить так: „Не знати, з яких причин одначе, не закінчено цей гарний концерт відспіванням українського гимну..."